

Korzay, M. ve Akan, P. (1994) (Editörler). *2000 Yılına Doğru Turizm Mimarisi*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Basımevi.

Anastasopoulos, P.G., Korzay, M., Pizam, A. ve Var, T. (1994). Influence of Tourism on Attitude Change: Turkish Tourists Visiting Greece. *Proceedings of the 1994 CHRIE Conference* (ss. 27-30). Palm Spring, CA: CHRIE.

Korzay, M. ve Himmetoğlu, B. (1995). *Prof. Dr. Hasan Zafer Doğan Anı Kitabı*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Basımevi.

Korzay, M. ve Himmetoğlu, B. (1995). *Turizm Yatırımcılar Profili*. İstanbul: TYD Yayın.

Korzay, M., Burçoğlu, N., Yarcın, Ş. Ve Ünalın, D. (1999) (Editörler). *Proceedings of the Heritage Multicultural Attractions and Tourism*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Basımevi.

Korzay, M., Egeli, B. ve Özturan, M. (2000). *Proceedings of Technology Impact on Cultural Tourism*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Basımevi.

Korzay, M. ve Alvarez, M.D. (2005). Satisfaction and Dissatisfaction of Japanese Tourists in Turkey, *Anatolia: An International Journal of Tourism and Hospitality Research*, 16(2): 176-193.

Korzay, M. ve Alvarez, M.D. (2007). Bilginin Farklı Kültürlere Göre Bir Varış Noktasının Konumlandırılmasındaki Rolü, *Anatolia: Turizm Araştırmalar Dergisi*, 18(2): 161-169.

Alvarez, M.D. ve Korzay, M. (2008). Influence of Politics and Media in the Perceptions of Turkey as a Tourism Destination, *Tourism Review*, 63 (2): 38-46.

Korzay, M. ve Yarcın, Ş. (2009) (Editörler). *From Past to Future Multiculturalism: İstanbul and her Sister Cities Pecs/Ruhr/Esen 2010 European Capitals*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Basımevi.

Alvarez, M.D. ve Korzay, M. (2011). Turkey as a Heritage Tourism Destination: The Role of Knowledge, *Journal of Hospitality Marketing & Management*, 20(3-4): 425-440.

KAYNAKÇA

Alvarez, M.D. (2010). The Marketing of Turkey as a Tourism Destination, *Anatolia: An International Journal of Tourism and Hospitality Research*, 21(1): 123-138.

Alvarez, M.D. ve Korzay, M. (2011). Turkey as a Heritage Tourism Destination: The Role of Knowledge, *Journal of Hospitality Marketing & Management*, 20(3-4): 425-440.

Duman, T. ve Kozak, M. (2010). The Turkish Tourism Product: Differentiation and Competitiveness, *Anatolia: An International Journal of Tourism and Hospitality Research*, 21(1): 89-106.

Korzay, M. (1994). Turkish Tourism Development. İçinde A.V. Seaton et al. (Editörler), *Tourism: The State of the Art* (ss. 85-99). New York: John Wiley.

Korzay, M. ve Alvarez, M.D. (2005). Satisfaction and Dissatisfaction of Japanese Tourists in Turkey, *Anatolia: An International Journal of Tourism and Hospitality Research*, 16(2): 176-193.

Korzay, M. ve Alvarez, M.D. (2007). Bilginin Farklı Kültürlere Göre Bir Varış Noktasının Konumlandırılmasındaki Rolü, *Anatolia: Turizm Araştırmalar Dergisi*, 18(2): 161-169.

Okumuş, F. ve Yağcı, O. (2005). Tourism Higher Education in Turkey, *Journal of Teaching in Travel & Tourism*, 5(1/2): 67-93.

Yarcın, S. ve Ertuna, B. (2002). What You Encourage Is What You Get: The Case Of Turkish Inbound International Tourism, *Anatolia: An International Journal of Tourism and Hospitality Research*, 13(2): 159-183.

Yeşiltaş, M., Öztürk, Y. ve Hemmington, N. (2010). Tourism Education in Turkey and Implications for Human Resources, *Anatolia: An International Journal of Tourism and Hospitality Research*, 21(1): 55-71.

Dünya Turizm Örgütü (2013). *World Tourism Barometer and Statistical Annex*, 11(Ocak). Madrid.

Doç. Dr. Maria D. ALVAREZ, Boğaziçi Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Bebek Yerleşkesi, İstanbul

E-posta: alvarezm@boun.edu.tr

Akademik Alanda Turizm Eğitimi Alan İlk Türk: Tunay Akoğlu

Güngör URAS

Milliyet Gazetesi

GİRİŞ

Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi'nin ülkemizde turizm eğitimi ve araştırmaları alanının öncü kişilerini yeni kuşaklara tanıtmaya amaçlaması, oldukça faydalı bir girişimdir. Keşke, diğer alanlarda da benzer çalışmalar yapılsa ve genç akademisyenler de alanlarının öncülerini yakından tanıma şansına

sahip olabilseler!.. Dilerim, bu yazı dizisini diğer alanlar için de bir örnek oluşturur.

Tunay Akoğlu ile 1965 – 1971 yılları arasında *Devlet Planlama Teşkilatı*'nda altı yıl birlikte görev yaptık, o dönemin verimli ortamında, ülkemizin önemli bir kurumunda mesai arkadaşı olduk. Başlıktan da anlaşılacağı üzere; Tunay Akoğlu, ülkemizin

akademik turizm alanında ilk eğitimi alanlardan olmakla kalmayıp, bir de bu alanda doktora çalışması yapan öncü bir kişidir. Akoğlu, 1955 yılında lise öğrenimini tamamladıktan sonra İsviçre'ye uygulamalı otelcilik almak üzere gönderilir.

EĞİTİM-ÖĞRETİM DENEYİMİ

Devlet, 1950'li yılların başında turizm sektörüne eğitilmiş eleman kazandırmak üzere yurtdışına öğrenciler gönderme kararı alır. Kursiyerler altı-şar aylık dönemler halinde yurtdışına gönderiler. Dönemin önemli turizm yazarlarımızdan Süreyya Ergin'in deyimleriyle, "otelcilerin çocuklarının bile rağbet etmediği" bu sınavlara, İzmirli otelcilerden sadece İzmir Palas'ın sahibi Ahmet Kilimci'nin oğlu Şükrü Kilimci iştirak eder. Kilimci, Brüksel'de 6 ay otelcilik eğitimi aldıktan sonra üç yıl da *Heidelberg Üniversitesi*'nde otelcilik okur. Lise eğitimini tamamlayan Tunay Akoğlu açılan sınavlara katılır ve başarılı bulunarak 1955 yılında *Lozan Otelcilik Okulu*'nda altı ay uygulamalı otelcilik eğitimi görmek üzere gönderilir. Aldığı otelcilik eğitiminden pek tatmin olmayan Tunay Akoğlu, aynı yıl *St. Gallen Üniversitesi İktisat ve İşletmecilik Bölümü*'ne kayıt yaptırır. Okulda iktisat derslerinin yanı sıra yoğun olarak turizm ekonomisi, turizm işletmeciliği gibi turizmle alakalı pek çok derse devam eder. Bu okudan mezun olduktan sonra Doktora çalışmalarını yürütmek üzere *Bern Üniversitesi İktisat Fakültesi*'ne kayıt yaptıran Akoğlu, burada bir yıl hazırlık dönemi olarak çeşitli derslere devam eder. 1965 yılında buradan "le tourisme dans l'économie de la Turquie" başlıklı teziyle İktisat Doktoru (*Dr. rer. pol*) unvanını alır.

Türkiye ekonomisinde turizmin sektörünün yerini inceleyen bu tez çalışması, ülkemizle ilgili olarak akademik alanda hazırlanmış ilk çalışma olması bakımından ayrı bir yere sahiptir. Tunay Akoğlu, *Bern Üniversitesi*'nde Doktora çalışmalarını yürütürken turizm alanının öncü akademisyenleri ile birlikte çalışma olanağı bulmuş, onlardan önemli bilgi birikimi ve deneyim elde etmiştir. Turizmin bir bilim dalı olduğunu 1942 yılında yazdıkları "Turizm Teorisi" (*Grundriß der allgemeinen Fremdenverkehrslehre*) başlıklı kitapta ilk kez ortaya atan Prof. W. Hunziker (1899 – 1974) ve Prof. K. Krapt (1907-1963) Akoğlu'na farklı bir akademik yaklaşım kazandırır. Tunay Akoğlu, Doktora tezini Prof. Krapt ile yazmaya başlar, ancak Prof. Krapt'ın 1963

yılında İtalya'daki bir uçak kazasında vefatı üzerine tez çalışmasını Prof. Krapt'ın asistanlığını da yapan başka bir akademisyenin danışmanlığında tamamlar. Söz konusu Doktora tez çalışmasının diğer bir özelliği de, o yıllarda *Üçüncü Dünya* diye tabir edilen ülkelerde hazırlanmış turizmle ilgili ilk tez çalışması olmasıdır. Tezin bu özelliği, 1984 yılında Hollandalı bilim adamı Prof. H. L. Tilburg tarafından hazırlanan "The Emerge of Research on Third World Tourism" başlıklı bibliyografya ile ortaya konulur.

TÜRKİYE DENEYİMİ

Tunay Akoğlu, 1965 yılında yaklaşık 10 yıllık bir eğitimden sonra İktisat Doktoru olarak ülkeye döner. *Devlet Planlama Teşkilatı*'nın yapılanma çalışmaları kapsamında açılan sınava giren Akoğlu, başarılı bulunur ve 1965 yılında DPT'de çalışmaya başlar. Dönemin DPT'si adeta bir okuldur; geleceğin Türkiye'si'nin pek çok önemli bilim insanları, devlet adamları ve politikacıları buradan çıkacaktır. Tunay Akoğlu'na, turizm alanında doktora çalışması yapmış olması dolayısıyla DPT'de Turizm Uzmanı olarak görev üstlenir. *İkinci ve Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planları*'nın hazırlanmasına turizm sektörü uzmanı olarak katkıda bulunur, Turizm İhtisas Komisyonları'nda raportörlük, Merkez Turizm Komitesi ve AID (Amerikan Dış Yardım Örgütü) Turizm Kredileri Komisyonu üyeliklerinde bulunur. Kalkınma planlarında turizm sektörüne öncelik ve ağırlık verilmesi üzerinde gayretli çalışmalarda bulunur. O yıllarda AID kredileri ile oluşturan teşviklerle *Emekli Sandığı* çeşitli oteller inşaa eder ve işletmecilere kiraya verir. Bunlar arasında *Büyük Ankara Oteli*, *Maçka Oteli* ve *Büyük Efes Oteli* bulunmaktadır. Yine aynı dönemde DPT bünyesinde Turizm Koordinasyon Merkezi kurulur, Bu Merkez bünyesinde *Güney Akdeniz Turizm Projesi* ile ilgili çalışmalar başlatılır. Proje çalışmalarına *Turizm ve Tanıtma Bakanlığı*, *İmar ve İskan Bakanlığı* katkıda bulunur. Tunay Akoğlu, bu Merkezin görevlileri arasında yer alır.

1949 yılından itibaren hemen her yıl toplanan *Turizm Danışma Kurulu* toplantılarına Tunay Akoğlu da verdiği tebliğler ile katkıda bulunur. 1969 yılında ülkemizde ilk kez Turizm ve Tanıtma Bakanlığı tarafından Side ve Antalya için "Uluslararası Turizm Yerleşim Planlaması Yarışması" düzenlenir. Tunay Akoğlu bu yarışmaya seçici kurul üyesi olarak katkıda bulunur.

TURİZM LİTERATÜRÜNE KATKI

Devlet Planlama Teşkilatı'nda görevli olduğu 1965-1971 yılları arasında araştırma ve yayın çalışmalarına devam eden Tunay Akoğlu, turizm ekonomisi ve politikası alanlarında Türkiye, Fransa ve İsviçre'de toplam 11 telif eser yayımlar. Bunlara ek olarak, günümüze kadar 650 makale, rapor ve araştırmayı yayımlar.

Tunay Akoğlu'nun yazıları daha çok Türkiye *Turing ve Otomobil Kurumu Belleteni*, *MEB Mesleki ve Teknik Öğretim Dergisi*, *Ajans Türk Dergisi*, merkezi Bern'de olan Turizm Uzmanları Uluslararası Derneği'nin (AIEST) yayın organı *The Tourist Review (Revue de Tourisme)* yayımlanır. Uluslararası ilişkilerini ülkeye döndükten sonra da devam ettiren Tunay Akoğlu, 1964 yılında AIEST'e seçilen ilk Türk üye olur.

Aynı yıllarda çeşitli kurumlarda konferans ve dersler veren Tunay Akoğlu, İstanbul'da Milli Güvenlik Akademisi ve Ankara'da üyesi olduğu *Türkiye Ekonomi Kurumu*'nda turizm ekonomisi ve ekonomi politika konularında çeşitli konferanslar verir. Ülkeye döndükten sonra Tunay Akoğlu DPT'deki görevinin yanı sıra 1965-1970 yılları arasında *Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi (AİTİA)*, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi*, *İktisadi Coğrafya ve Turizm Enstitüsü* ve 1978 yılında *Boğaziçi Üniversitesi*'nde turizm ekonomisi alanında dersler okutur.

Tunay Akoğlu, dönemin koşulları ve turizm literatürünün gelişme düzeyi dikkate alındığında, yüzlerle ifade edilen makale, bildiri, rapor ve kitaplar ile ülkemiz turizm literatüründe önemli katkılarda bulunmuştur.

1960'larda yayınlanan süreli yayımlar incelendiğinde Akoğlu'nun ortaya koyduğu yapıtların nicelik ve nitelik olarak önemi daha iyi anlaşılır. Günümüzde bu dergilerin önemli bir bölümünü inceleme olanağımız zor olsa da, Bülent Ağaoglu'nun turizm bibliyografalarında Akoğlu'nun turizm literatürüne olan katkısının boyutları görülebilir.

ULUSLARARASI DENEYİMİ

Tunay Akoğlu, 1971 yılında Devlet Planlama Teşkilatı'ndaki görevinden ayrılır. Aynı yıl Birleşmiş Milletler'in bir turizm projesini yönetmek üzere Lübnan'a yerleşir. Yine Birleşmiş Milletler'in turizm projeleri kapsamında Bağdat, Amman, New York ve Washington DC gibi kentlerde görev yapar. Bir

süre OECD bünyesinde Paris, Dünya Bankası'nda Dhaka'da çeşitli görevler üstlenir; uzman, danışman ve başkan olarak çalışır. Bir dönem Avrupa Birliği bünyesindeki turizm projelerini de yöneten Akoğlu, *AMFORT (Uluslararası Turizm Eğitimcileri Derneği)* başkanlığını da yürütür.

ABD'de, *American University*'de uluslararası kalkınma projeleri ve programları üzerinde araştırmalarda bulunan Tunay Akoğlu, bu çalışması dolayısıyla Birleşmiş Milletler'den bir ödül de alır (*Sabbatical Year Award*). Brüksel'de AB nezdinde serbest danışman olarak kayıtlı olan Tunay Akoğlu, Şubat 2003-Ağustos 2005 tarihleri arasında Beyrut'ta *Avrupa Birliği Proje Müdürlüğü*, Kasım 2005 – Mayıs 2006 döneminde ise Windhoek'te *Namibya Planlama Komisyonu*'nda AB Baş Danışmanlık görevlerinde bulunur. Son olarak, Şubat 2008 – Nisan 2009 döneminde Brüksel'de *Avrupa Birliği Akdeniz Bölgesel Göç Projesi*'ni yönetir.

Tunay Akoğlu, turizm ekonomisi, turizm politikası ve sosyo-ekonomik alanlarda Türkiye, Belçika, Fransa, ABD, İsviçre, Lübnan ve İtalya'da çok sayıda yayımlanmış yazı, kitap ve çeviriye sahiptir. Varlık Yayınları'ndan çıkan "*Kapitalizm, Sosyalizm ve Demokrasi*" (J. Schumpeter) ve "*Dünya Ekonomi Tarihi*" (G. Koehnen) başlıklı iki çeviriye de sahiptir.

1971 yılından sonra çalışmalarını yurtdışında sürdüren Tunay Akoğlu, esas itibarıyla turizm yazınına katkısı 1965-1971 yılları arasındadır. İlerleyen dönemlerde ülke turizmüne yönelik birtakım yayınları olsa da, bunların ömrü kısa olur. Türk turizm yazınının gelişme dönemlerinde verdiği önemli eserler ve yaptığı katkılar ile ülkemizde akademik turizm literatürünün gelişmesinde öncülük yapmıştır. 1960'lı yıllarda ortaya koyduğu yayınlar, nitelik ve içerik olarak uzun yıllar önemini sürdürmüş, bugün bile akademisyen ve araştırmacıların faydalanacağı çalışmalar arasındadır.

Tunay Akoğlu, Türkçe'nin yanı sıra Fransızca, Almanca, İtalyanca dillerine vakıf, bu dillerde yayın yapabilen bir araştırmacı olup, çalışmalarını Brüksel ve Portekiz'de yaşamını sürdürerek devam ettirmektedir.

SEÇİLMİŞ KAYNAKÇA

Tunay Akoğlu tarafından yayımlanmış makalelerin sayısı 650, kitaplarının sayısı ise 15 dolayındadır. Eserlerinin bir bölümü aşağıda yer almaktadır.

dır. Akoğlu'nun hazırladığı kitapların konuları ve yayımlandığı yıllar şu şekildedir:

Not: Dr. Tunay Akoğlu tarafından yayımlanan kitap, makale, bildiri, rapor, teksir, vb. eserlerin geniş listesi için Bülent Ağaoğlu tarafından hazırlanan turizm bibliyografyalarına bakılabilir.

<http://www.anatoliajournal.com/atad>

Akoğlu, T. (1963). *Otel Ekonomisi ve Otelcilik Tekniği*. İstanbul: T.T.O.K. Belleteninden Ayrı Baskı.

Akoğlu, T. (1964). *Turizm Olay ve Ekonomisine Toplu Bakış*. İstanbul, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu.

Akoğlu, T. (1965). *Le Tourisme dans l'économie de la Turquie: Evolution, importance, problèmes*. Imprimerie federative.

Akoğlu, T. (1965). *Turizm Eğitim ve Öğretimi*. Ankara: Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Yayını.

Akoğlu, T. (1966). *Turizm Gerçeklerimiz*. Ankara: Ajans Türk Matbaacılık.

Akoğlu, T. (1966). *Turizm Sektörü ile İlgili Bazı Notlar*. Ankara: T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı.

Akoğlu, T. (1966). *Türkiye Ekonomisinde Turizm*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.

Akoğlu, T. (1967). *Konaklama Endüstrisinde Tek Tip Muhasebenin Uygulanması*. İzmir: İZİTİA Turizm Enstitüsü Yayınları, No: 4.

Akoğlu, T. (1968). *Küçük Turizm Sözlüğü*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Mektupla Öğretim ve Teknik Yayınlar Genel Müdürlüğü.

Akoğlu, T. (1969). *Sheraton Oteli Fizibilite Rap Sheraton Oteli Fizibilite Raporu Sheraton Oteli Fizibilite Raporu*. Ankara, tk.

Akoğlu, T. (1969). *Turizm Sanayii ve İşletmesi*. Ankara, Tk.

Akoğlu, T. (1971). *Dünya'da ve Bizde Turizm: Dünü ve Bugünü*. İstanbul: Varlık Yayınevi.

Akoğlu, T. (1976). *Konaklama İşletmelerinde Verimlilik (Rantabilite) Hesapları*. Ankara: Başnur Matbaası.

*Prof. Dr. Güngör URAS, Milliyet Gazetesi, İzzet Paşa Mah. Abide-i Hürriyet Cad. No:162 Çağlayan-Şişli 34387 İstanbul
E-posta: guras@milliyet.com.tr*